

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15017880	CPI Plurilingüe de Fonte-Díaz	Touro	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Lingua galega e literatura	3º ESO	3	105

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	4
3.1. Relación de unidades didácticas	6
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	8
4.1. Concrecións metodolóxicas	32
4.2. Materiais e recursos didácticos	33
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	34
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	34
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	36
6. Medidas de atención á diversidade	37
7.1. Concreción dos elementos transversais	39
7.2. Actividades complementarias	40
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	40
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	42
9. Outros apartados	42

1. Introducción

Programación de Lingua galega e literatura de 3º da ESO do CPI de Fonte Díaz

Un ano máis toca planificar para 3º da ESO o que poden ser estes meses de docencia. Resulta moi difícil poñer por escrito os soños e aspiracións para tantas xornadas que han de vir. Isto resulta aínda máis complicado en momentos en que aparecen mudanzas e se completan novas leis, que supoñen novos retos e tamén oportunidades. En 3º da ESO contamos este ano con 16 alumnas e alumnos. Grazas a que o grupo xa é coñecido e ten un número razoable de alumnas e alumnos, neste comezo de curso xa sabemos parte das necesidades do alumnado e podemos afrontalas para previr conflitos que aconteceron outros cursos e dar unha atención temperá a necesidades que vaian xurdindo. Tentaremos logo estar á altura do que a rapazada precisa e merece.

O CPI de Fonte Díaz está formado por rapazas e rapaces maioritariamente galego falantes. O seu dominio da oralidade no idioma propio e da cultura campesiña é amplo, pero cada vez menor. Á parte, entre o alumnado está presente o castelán como lingua materna, cousa que ata hai uns anos non acontecía. Do mesmo xeito, a perda de sinais identitarios como a microtoponimia ou mesmo os referentes campesiños dá lugar a unha realidade híbrida na que a lingua toma uns novos referentes nun proceso acelerado de cambio. Polo tanto, como xa fixemos noutros cursos, en lingua galega e literatura toca afianzar actitudes e aqueles aspectos do currículo que poñan freo ás carencias que imos notando. Todo isto non debe facernos esquecer o uso ético da linguaxe para poñer as palabras ao servizo da convivencia democrática, da resolución dialogada dos conflitos e da construción de vínculos persoais e sociais baseados no respecto e na igualdade. Alén diso, a nosa materia ha contribuír ao desenvolvemento de todas as competencias recollidas no perfil de saída do alumnado ao remate do ensino básico. Ademais, en 3º o alumnado ten a sorte de se achegar á historia da nosa literatura e pode traballar directamente con textos canónicos do noso sistema literario. Velaquí un chanzo máis na súa autonomía e competencias. Outro dato que debemos volver facer notar, e que xa se sinalou para falarmos da diversidade, é que na nosa materia, este ano en 3º, temos a sorte de ter un número pequeno de estudantes. Isto permite prestar unha atención moito máis individualizada a aquel alumnado con necesidades educativas máis claras.

O currículo da materia de Lingua Galega e Literatura de ESO establece, ademais de obxectivos, os criterios de avaliación e os contidos que se deben abordar no nivel. Aparecen distribuídos en catro bloques:

O primeiro bloque, «As linguas e os seus falantes» incide no recoñecemento da diversidade lingüística do alumnado, de Galicia, de España e do mundo, en especial do ámbito lusófono. O segundo bloque, «Comunicación», integra os contidos implicados na comunicación oral e escrita e na alfabetización mediática e informacional. O terceiro bloque, «Educación literaria», recolle as experiencias e os contidos necesarios para consolidar o hábito lector, conformar a propia identidade lectora e desenvolver habilidades de interpretación de textos literarios. O cuarto bloque, «Reflexión sobre a lingua», propón a construción guiada de conclusións sobre o sistema lingüístico usando unha metalinguaxe específica.

O desenvolvemento desta programación require prestar especial atención á avaliación inicial, xa que a partir dela poderemos optar por algúns instrumentos de axuda á diversidade e tamén saberemos do lugar dende o que partimos. Do mesmo xeito, ao logo do curso iremos valorando o grao de desenvolvemento do aquí programado.

Por outra banda, no CPI de Fonte Díaz celebramos o "Ano do bosque", polo que moitas actividades serán adaptadas a esta temática, dende o vocabulario a parte das lecturas seleccionadas. O bosque ha servir como fío que nos permita ir mellorando as competencias e traballarmos o currículo. Por iso nesta programación didáctica de 3º de ESO os catro bloques concréntanse en nove unidades didácticas nas que haberá actividades ligadas co mundo do bosque e cos seus habitantes.

Ademais, temos claro que, de novo, un aspecto definitorio do curso será a celebración do Día das Letras Galegas. Para o ano 2023 a RAG elixiu a Luísa Villalta, poeta que morreu moi nova e que supón o afianzamento de novas linguaxes e olladas na literatura galega. A súa figura ha servir para tratar os novos camiños e tamén o valor da creatividade e das artes, alicerces dende os que se achegar a un mundo multicultural e diverso. Temos a seguridade de que as actividades que propoña o EDL Movealingua do noso CPI serán acaídas e motivadoras tamén para a rapazada de 3º da ESO.

Alén de todo o anterior, quixeramos facer notar que como outros anos, a programación da materia de Lingua Galega

e Literatura deste curso inclúe nocións básicas de lingua portuguesa. Isto atópase en liña coa Lei Valentín Paz Andrade, Lei 1/2014, do 24 de marzo, para o aproveitamento da lingua portuguesa e vínculos coa lusofonía, e coas directrices da Unión Europea relativas ao coñecemento das variedades lingüísticas próximas con vínculos históricos e estruturais, algo que acontece co galego e o portugués. Para procurarmos todo isto tentaremos establecer algún tipo de intercambio virtual cun centro de ensino do Ceará, Brasil. A escolla da variedade brasileira ten que ver non só coa mellor intercomprensión desta co galego, senón coa fortuna de ter alumnado no centro que ten esta lingua como materna, o que supón unha oportunidade para toda a comunidade educativa.

En canto á lectura, consideramos que é un labor importante dende a nosa materia fomentar o seu gusto, alén de que é o alicerce fundamental para ir construíndo todas as competencias, que farán libre e autónomo o alumnado. Posuímos na LIX da literatura galega un número de obras de altísima calidade, alén de traducións doutros sistemas literarios, polo que se proporá unha listaxe de libros por trimestre. Nos libros de lectura abordaranse temáticas diferenciadas e tamén tentaremos que inclúan varios xéneros literarios.

En fin, toca comezar ou, parafraseando ao supermán do Xabarín Club, berrar aquilo de:

Imos aló!

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Describir e apreciar a diversidade lingüística do mundo a partir do recoñecemento das linguas do alumnado e a realidade plurilingüe e pluricultural da Península Ibérica, analizando a orixe e o desenvolvemento sociohistórico das súas linguas (e, máis concretamente, a do portugués, catalán e éuscaro), e as características das principais variedades dialectais do galego, para favorecer a reflexión interlingüística, combater os estereotipos e prexuízos e valorar a devandita diversidade como fonte de riqueza cultural.	1-5	2-3				1-2		1-3
OBX2 - Comprender e interpretar textos orais e multimodais recollendo o sentido xeral e a información máis relevante, identificando o punto de vista e a intención do emisor e valorando a súa fiabilidade, a súa forma e o seu contido, para construír coñecemento, formar opinión e ampliar as posibilidades de gozo e de lecer.	2	2	1	2-3	4	3		
OBX3 - Producir textos orais e multimodais con coherencia e fluidez e co rexistro adecuado, atendendo ás convencións propias dos diferentes xéneros discursivos, e participar en interaccións orais con actitude cooperativa e respectuosa, tanto para construír coñecemento e establecer vínculos persoais como para intervir de maneira activa e informada en diferentes contextos sociais.	1-3-5	2	1	2-3		2	1	

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX4 - Comprender, interpretar e valorar textos escritos, con sentido crítico e diferentes propósitos de lectura recoñecendo o sentido global e as ideas principais e secundarias, identificando a intención do emisor, reflexionando sobre o contido e a forma e avaliando a súa calidade e fiabilidade para dar resposta ás necesidades e aos intereses comunicativos diversos e para construír coñecemento.	2-3-5	2	4	1	4	3		
OBX5 - Producir textos escritos e multimodais coherentes, cohesionados, adecuados e correctos atendendo ás convencións propias do xénero discursivo elixido, para construír coñecemento e para dar resposta de maneira informada, eficaz e creativa a demandas comunicativas concretas.	1-3-5		1	2-3	5	2		
OBX6 - Seleccionar e contrastar información procedente de diferentes fontes de maneira progresivamente autónoma, avaliando a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura e evitando os riscos de manipulación e desinformación, e integrala e transformala en coñecemento para comunicala desde un punto de vista crítico e persoal e, ao mesmo tempo, respectuoso coa propiedade intelectual.	3			1-2-3-4	4	2	3	
OBX7 - Seleccionar e ler de maneira autónoma obras diversas como fonte de pracer e coñecemento, configurando un itinerario lector que evolucione en canto á diversidade, complexidade e calidade das obras e compartir experiencias de lectura para construír a propia identidade lectora e para gozar da dimensión social da lectura.	1-4			3	1			1-2-3
OBX8 - Ler, interpretar e valorar obras ou fragmentos literarios do patrimonio galego, portugués e universal, utilizando unha metalinguaxe específica e mobilizando a experiencia biográfica e os coñecementos literarios e culturais que permitan establecer vínculos entre textos diversos e con outras manifestacións artísticas, para conformar un mapa cultural, ampliar as posibilidades de gozo da literatura e crear textos de intención literaria.	1-4					1		1-2-3-4
OBX9 - Mobilizar o coñecemento sobre a estrutura da lingua e os seus usos e reflexionar de maneira progresivamente autónoma sobre as eleccións lingüísticas e discursivas, coa terminoloxía axeitada, para desenvolver a conciencia lingüística, aumentar o repertorio comunicativo e mellorar as destrezas tanto de produción oral e escrita coma de recepción crítica.	1-2	2	1-2		5			

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX10 - Pór as propias prácticas comunicativas ao servizo da convivencia democrática, da resolución dialogada dos conflitos e da igualdade de dereitos de todas as persoas, utilizando unha linguaxe non discriminatoria e desterrando os abusos a través da palabra para favorecer un uso non só eficaz, senón tamén ético e democrático, da linguaxe.	1-5	3		3	3	1-2-3		

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Sotobosque	A unidade focalizarase no texto e nas clases de textos, polo que se aprenderá a resumir un texto e a traballar coas unidades lingüísticas e cos dicionarios. Elaborarase banda deseñada. Analizarase o fenómeno literario e veranse as funcións da literatura. Examinarase a lingua literaria e os seus recursos estilísticos, así como a análise métrica e os xéneros literarios. Farase unha presentación dixital.	10	10	X		
2	Os sons da fraga	A unidade xira ao redor das propiedades do texto e da relación da poesía coa música. Estudarase a narración, a descrición e o diálogo. Contarase unha historia de medo e participarase nun coloquio. Analizarase a frase nominal e o substantivo, así como a palabra e os seus constituíntes. Elaborarase un álbum de pintura. Estudarase a literatura da Idade Media e dentro dela a cantiga de amigo e, a partir de aí, crearase unha lista de reprodución de 10 cantigas e un videopoema.	10	11	X		
3	Así falamos	A unidade céntrase ao redor da exposición e da elaboración dun traballo monográfico. Estudarase a frase nominal e os determinantes. Analizarase a formación de palabras. Gravarase un audiolibro. No ámbito literario achegarase ás cantigas de amor. Escribirase un post. Abriremos, ademais, un observatorio lingüístico para analizar: o plurilingüismo, o bilingüismo e as linguas do estado español.	15	14	X		

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
4	Caderno de viaxe	A unidade traballa os tipos de textos expositivos, por iso se propón redactar un informe. Estúdase o sintagma nominal e os pronomes. Apréndese a preparar unha guía dixital. No ámbito literario o alumnado achégase ás cantigas satíricas e aos xéneros menores e debe compoñer unha tenzón.	10	10		X	
5	Que opinan os paxaros?	A unidade analiza a argumentación e os textos argumentativos, polo que propón escribir un texto argumentativo e unha reclamación. Tamén se analiza o sintagma adxectivo, o sintagma verbal e a formación de palabras. Examínanse as relacións semánticas e elabórase un glosario de voces ambientais. No ámbito literario o alumnado estuda as Cantigas de Santa María e tamén os Séculos Escuros. Para amosar o ben que xa argumentan serán Booktubers.	10	11		X	
6	As leis do bosque	A unidade xira en torno á prescrición, polo que aprenden a redactar instrucións. Na sintaxe analizarase o sintagma verbal. Coñeceranse tamén as abreviaturas léxicas e gravarase un vídeo recomendando un título. No ámbito literario, estudarase a Literatura de comezos do século XIX. Gravarán un podcast. Abrirase un novo observatorio lingüístico para traballar as linguas en contacto, facendo fincapé tanto a diglosia e conflito lingüístico coma na alternancia de códigos e interferencias.	10	14		X	
7	Visita o parque natural	A unidade aproxímase á publicidade, por iso aprenden a deseñar un anuncio. Na sintaxe trabállase co sintagma adverbial e preposicional. Coñecen as abreviacións léxicas. En literatura estúdase o Rexurdimento. Escriben tamén unha canción para denunciar o sufrimento das persoas migrantes.	10	10			X
8	Novas do souto	A unidade analiza os medios de comunicación e os xéneros xornalísticos, daquela, hase escribir unha carta á dirección e unha crónica. Vanse coñecer máis abreviacións léxicas. Apréndese a dar noticias e as preguntas que deben responder estas. En sintaxe o alumnado achégase á oración simple. Na literatura estudarase Rosalía e Curros e crearase un novo cantar galego.	10	11			X
9	O himno das árbores	A unidade xira en torno á comunicación en internet e á realización dun himno. Aproveitando o tema da internet, farase un directo en Instagram falando dos ODS. En	15	14			X

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
9	O himno das árbores	sintaxe analizarase a oración composta. Indicarase ademais que son as locucións e as frases feitas. En literatura estudarase Eduardo Pondal, polo que se compondrá un himno. Abrirase o último observatorio lingüístico do curso sobre a consideración social das linguas, o galego, a lusofonía e a variación lingüística.	15	14			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Sotobosque	10

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4 - Comprender, valorar criticamente e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais de certa complexidade que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias e avaliando a súa calidade e fiabilidade, así como a eficacia dos procedementos lingüísticos empregados.	O alumnado avalía a forma e o contido de textos escritos. Pon en práctica o aprendido cun resumo.	PE	80
CA2.6 - ocalizar, seleccionar e contrastar información de maneira progresivamente autónoma procedente de diferentes fontes calibrando a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura, adoptando un punto de vista crítico e respectando os principios de propiedade intelectual.	O alumnado é quen de resumir textos, valorar as fontes e rexeitar o plaxio e as fontes falsas.		
CA4.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical, valorando o dominio do sistema fonético-fonolóxico, o uso do léxico tradicional e as construcións morfosintácticas máis xenuínas (infinitivo persoal, dativo de solidariedade etc).	Mellora textos propios e alleos tendo en conta os distintos aspectos do discurso aprendidos na unidade.		
CA4.2 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Contrasta a información do seu resumo escrito, comprobando se foi entendido.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.4 - Formular xeneralización sobre algúns aspectos do funcionamento da lingua a partir da observación, a comparación e a transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos, utilizando a metalinguaxe específica e consultando de maneira progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas en distintos formatos.	Detecta as distintas variacións da adecuación lingüística e realiza buscas avanzadas no dicionario		
CA3.1 - omprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais de certa complexidade que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	O alumnado entende e analiza as características do cómic.		
CA3.3 - Ler de maneira autónoma textos seleccionados en función dos propios gustos, intereses e necesidades e deixar constancia do progreso do propio itinerario lector e cultural explicando os criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e a experiencia da lectura.	Selecciona razoadamente lecturas a partir dunha lista ofrecida na aula.	TI	20

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Xéneros discursivos desde o punto de vista produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación. - Xéneros discursivos propios do ámbito educativo (explicación, exposición...). - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. Valoración da forma e do contido do texto. - Produción escrita: planificación, textualización, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de notas, esquemas, mapas conceptuais, definici - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de procesadores de texto e correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Os signos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito. A súa relación co significado. - Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de forma progresivamente autónoma a partir dunha preselección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura. - Criterios e estratexias para a selección de obras variadas que inclúan autoras e autores galegos e, en menor medida, do ámbito lusófono a partir da utilización autónoma da biblioteca escolar e pública dispoñible. - Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura do patrimonio literario galego e mostras do lusófono inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos. - Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Procedementos de adquisición e formación de palabras. Reflexión sobre as mudanzas no seu significado, as relacións semánticas entre palabras e os seus valores denotativos e connotativos en función do contexto e do propósito comunicativo. - Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramáticas, en formato físico ou electrónico, para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
2	Os sons da fraga	11

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Comprender e valorar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais de certa complexidade de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os diferentes códigos e avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade e a idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumnado fai unha historia de medo seguindo as pautas dadas na aula.	PE	80
CA3.3 - Ler de maneira autónoma textos seleccionados en función dos propios gustos, intereses e necesidades e deixar constancia do progreso do propio itinerario lector e cultural explicando os criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e a experiencia da lectura.	Selecciona razoadamente lecturas a partir dunha lista ofrecida na aula. Suxire outras.		
CA4.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical, valorando o dominio do sistema fonético-fonolóxico, o uso do léxico tradicional e as construcións morfosintácticas máis xenuínas (infinitivo persoal, dativo de solidariedade etc).	Identificas as distintas unidades lingüísticas nun texto, comezando pola Frase Nominal. Mellora textos tendo en conta os distintos aspectos do discurso aprendidos na unidade.		
CA4.2 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Contrasta o seus textos, identifica se existen problemas na comprensión dos mesmos.		
CA4.3 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e a metalinguaxe específica.	O alumnado localiza os recursos dun coloquio e dun conto de medo.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.4 - Formular xeneralización sobre algúns aspectos do funcionamento da lingua a partir da observación, a comparación e a transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos, utilizando a metalinguaxe específica e consultando de maneira progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas en distintos formatos.	O alumnado detecta as distintas variacións das frases, explícao e realiza buscas avanzadas no dicionario		
CA2.2 - Realizar exposicións orais de certa extensión e complexidade con diferente grao de planificación sobre temas de interese persoal, social e educativo axustándose ás convencións propias dos diversos xéneros discursivos, con fluidez, coherencia e cohesión e co rexistro adecuado en diferentes soportes, utilizando de maneira eficaz recursos verbais e non verbais.	Avalía a forma e o contido dun coloquio, valorando a eficacia dos procedementos de comunicación utilizados. Pon en práctica o aprendido.	TI	20
CA2.3 - Participar de maneira activa e adecuada en interaccións orais informais e en situacións orais formais de carácter dialogado, mantendo actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación conversacional e de cortesía lingüística.	Realiza intervencións orais aténdose ás normas de cortesía, respectando as quendas e rexistros lingüísticos e as normas dos distintos xéneros.		
CA2.9 - Identificar e desterrar os usos discriminatorios da lingua, os abusos a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe partindo da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais da comunicación.	Revisa e muda os prexuízos lingüísticos e abusos a través da linguaxe verbal e non verbal no coloquio.		
CA2.10 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos procurando consensos, tanto no ámbito persoal coma no educativo e no social.	O alumnado sabe empregar as estratexias para buscar acordos. Emprega a escoita, é quen de poñerse na situación do outro e respecta as súas quendas e normas de cortesía.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Xéneros discursivos desde o punto de vista produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación. - Xéneros discursivos propios do ámbito persoal: a conversación, con especial atención aos actos de fala que implican controversia co interlocutor (a discrepancia, a queixa, a orde, a reprobación). - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. Valoración da forma e do contido do texto - Interacción oral e escrita de carácter informal e formal: cooperación conversacional e cortesía lingüística. Escoita activa, asertividade e resolución dialogada dos conflitos. - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - A expresión da subxectividade en textos de carácter expositivo. Identificación e uso das variacións das formas deícticas (fórmulas de confianza e cortesía) en relación coas situacións de comunicación.

Contidos

- Recursos lingüísticos para adecuar o rexistro á situación de comunicación. Procedementos explicativos básicos. A aposición.
- Mecanismos de cohesión. Conectores textuais distributivos, de orde, contraste, explicación. Mecanismos de referencia interna, gramaticais e léxicos (nominalizacións e hiperónimos de significado abstracto).
- Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de procesadores de texto e correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de forma progresivamente autónoma a partir dunha selección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura.
- Criterios e estratexias para a selección de obras variadas que inclúan autoras e autores galegos e, en menor medida, do ámbito lusófono a partir da utilización autónoma da biblioteca escolar e pública dispoñible.
- Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura do patrimonio literario galego e mostras do arsónfo inscrites en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.
- Relación e comparación dos textos lidos con outros textos orais, escritos ou multimodais, con outras manifestacións artísticas e culturais e coas novas formas de ficción en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e d
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Diferenzas relevantes e interseccións entre a lingua oral e a lingua escrita atendendo a aspectos sintácticos, léxicos e pragmáticos.
- Recoñecemento da lingua como sistema e das súas unidades básicas tendo en conta os diferentes niveis: o son e sistema de escritura, as palabras (forma e significado) e a súa organización no discurso (orde das palabras, compoñentes das oracións ou conexión)
- Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramáticas, en formato físico ou electrónico, para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
3	Así falamos	14

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer e valorar, a partir da explicación sobre o desenvolvemento histórico do galego e do portugués, as semellanzas e diferenzas entre as dúas linguas, identificando e contrastando algúns dos seus trazos morfolóxicos máis salientables e ampliando o repertorio léxico básico en lingua portuguesa.	O alumnado sabe explicar a historia da nosa lingua e a do portugués.	PE	80
CA1.2 - Valorar a lingua catalá, analizando as súas características máis básicas para coñecer e comprender a realidade lingüística de España.	O alumnado identifica un texto en catalán e as súas características básicas		
CA1.3 - Identificar e cuestionar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural e lingüística a partir da análise da diversidade lingüística do centro escolar e da contorna social próxima e da exploración e reflexión sociolingüística sobre os fenómenos de contacto entre linguas.	O alumnado identifica e muda os prexuízos lingüísticos cara ás linguas minorizadas ou cara ao portugués.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Elaborar traballos de investigación de maneira progresivamente autónoma en diferentes soportes sobre diversos temas de interese académico, persoal ou social partindo da información seleccionada.	O alumnado elabora e entrega un traballo monográfico seguindo as pautas dadas na aula.		
CA2.5 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle, presentando, despois da súa revisión, un texto final coherente, cohesionado e co rexistro axeitado.	Planifica e escribe textos que respectan a adecuación, coherencia e cohesión.		
CA2.8 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística coa metalinguaxe específica e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Revisa e mellora os propios textos, empregando os conceptos metalingüísticos estudados na aula como os tipos de frases.		
CA3.1 - omprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais de certa complexidade que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	O alumnado entende e analiza o que son o plurilingüismo e o bilingüismo.		
CA3.2 - Valorar criticamente o contido e a forma de textos de certa complexidade avaliando a súa calidade e fiabilidade, así como a eficacia dos procedementos lingüísticos empregados.	O alumnado analiza o tema, personaxes o xénero e subxénero dunha cantiga.		
CA3.5 - Explicar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico, atendendo á configuración e á evolución dos xéneros e subxéneros literarios.	O alumnado relaciona unha cantiga coa época medieval e coa arte actual.		
CA3.6 - Establecer de maneira progresivamente autónoma vínculos argumentados entre os textos lidos e outros textos escritos, orais ou multimodais, así como con outras manifestacións artísticas e culturais en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe e valores éticos e estéticos, mostrando a implicación e a resposta persoal do lector na lectura.	O alumnado relaciona unha obra literaria con outras manifestacións artísticas.		
CA4.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical, valorando o dominio do sistema fonético-fonolóxico, o uso do léxico tradicional e as construcións morfosintácticas máis xenuínas (infinitivo persoal, dativo de solidariedade etc).	Identifica as distintas unidades lingüísticas nun texto, neste caso a Frase Nominal. Mellora textos tendo en conta os distintos aspectos do discurso aprendidos na unidade.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.4 - Formular xeneralización sobre algúns aspectos do funcionamento da lingua a partir da observación, a comparación e a transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos, utilizando a metalinguaxe específica e consultando de maneira progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas en distintos formatos.	O alumnado detecta as distintas variacións da adecuación lingüística e realiza buscas avanzadas no dicionario		
CA2.6 - ocalizar, seleccionar e contrastar información de maneira progresivamente autónoma procedente de diferentes fontes calibrando a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura, adoptando un punto de vista crítico e respectando os principios de propiedade intelectual.	É quen de resumir textos, valorar as fontes e rexeitar o plaxio. Rexeita, mediante o contraste, a información falsa da internet e identifica aqueles que sinalan violencia e prexuízos raciais, sexistas ou de negacionismo histórico ou climático.		
CA3.3 - Ler de maneira autónoma textos seleccionados en función dos propios gustos, intereses e necesidades e deixar constancia do progreso do propio itinerario lector e cultural explicando os criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e a experiencia da lectura.	Selecciona razoadamente lecturas a partir dunha lista ofrecida na aula. Suxire outras.	TI	20
CA3.4 - Compartir a experiencia da lectura en soportes diversos relacionando o sentido da obra coa propia experiencia biográfica, lectora e cultural.	Resume e valora de xeito argumentativo as obras lidas, clasificando o seu xénero. Relaciona as obras coa súa experiencia vital.		
CA4.2 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Contrasta o seus textos, identifica se existen problemas na comprensión dos mesmos, neste caso nun audiolibro.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Análise da propia biografía e da diversidade lingüística do alumnado do centro e da localidade. - Valoración e comprensión das principais características do catalán e das súas variantes. - Elaboración de traballos de investigación relacionados coa diversidade lingüística. - Xéneros discursivos desde o punto de vista produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Secuencias textuais básicas, con especial atención ás expositivas. - Propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación. - Xéneros discursivos propios do ámbito educativo (explicación, exposición...). - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. Valoración da forma e do contido do texto

Contidos

- Producción oral formal: planificación e procura de información, textualización e revisión. Adecuación á audiencia e ao tempo de exposición. Elementos non verbais. Trazos discursivos e lingüísticos da oralidade formal.
- Interacción oral e escrita de carácter informal e formal: cooperación conversacional e cortesía lingüística. Escoita activa, asertividade e resolución dialogada dos conflitos.
- Producción escrita: planificación, textualización, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de notas, esquemas, mapas conceptuais, definicións
- Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de procesadores de texto e correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de forma progresivamente autónoma a partir dunha selección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura.
- Criterios e estratexias para a selección de obras variadas que inclúan autoras e autores galegos e, en menor medida, do ámbito lusófono a partir da utilización autónoma da biblioteca escolar e pública dispoñible.
- Toma de conciencia e verbalización dos propios gustos e identidade lectora.
- Expresión da experiencia lectora utilizando progresivamente unha metalinguaxe específica. Apropiación dos textos lidos a través de distintas formas de recreación.
- Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura do patrimonio literario galego e mostras do lusófono inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.
- Estratexias de construción compartida da interpretación das obras a través de conversas literarias, coa incorporación progresiva da metalinguaxe específica.
- Relación e comparación dos textos lidos con outros textos orais, escritos ou multimodais, con outras manifestacións artísticas e culturais e coas novas formas de ficción en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e d
- Estratexias para interpretar obras e fragmentos literarios a partir da integración dos diferentes aspectos analizados e atendendo aos valores culturais, éticos e estéticos presentes nos textos, con especial atención ás lecturas que promovan a defensa do
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Recoñecemento da lingua como sistema e das súas unidades básicas tendo en conta os diferentes niveis: o son e sistema de escritura, as palabras (forma e significado) e a súa organización no discurso (orde das palabras, compoñentes das oracións ou conexión)
- Distinción entre a forma (categoría gramatical) e a función das palabras e consolidación dos procedementos léxicos (afixos) e sintácticos para a mudanza de categoría. A coordinación.
- Procedementos de adquisición e formación de palabras. Reflexión sobre as mudanzas no seu significado, as relacións semánticas entre palabras e os seus valores denotativos e connotativos en función do contexto e do propósito comunicativo.
- Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramáticas, en formato físico ou electrónico, para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
4	Caderno de viaxe	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Elaborar traballos de investigación de maneira progresivamente autónoma en diferentes soportes sobre diversos temas de interese académico, persoal ou social partindo da información seleccionada.	O alumnado entrega un informe seguindo as pautas dadas na aula.		
CA2.5 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle, presentando, despois da súa revisión, un texto final coherente, cohesionado e co rexistro axeitado.	Planifica e escribe textos que respectan a adecuación, coherencia e cohesión.		
CA2.6 - ocalizar, seleccionar e contrastar información de maneira progresivamente autónoma procedente de diferentes fontes calibrando a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura, adoptando un punto de vista crítico e respectando os principios de propiedade intelectual.	É quen de resumir textos, valorar as fontes e rexeitar o plaxio. Rexeita, mediante os contraste, a información falsa da internet e identifica aqueles que promoven prexuízos raciais, sexistas ou de negacionismo histórico ou climático.		
CA2.8 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística coa metalinguaxe específica e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado avalía a forma e o contido de textos escritos. Pon en práctica o aprendido nun informe.		
CA3.1 - omprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais de certa complexidade que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	O alumnado entende e analiza o que é un informe, as súas utilidades e variedades.	PE	80
CA3.2 - Valorar criticamente o contido e a forma de textos de certa complexidade avaliando a súa calidade e fiabilidade, así como a eficacia dos procedementos lingüísticos empregados.	O alumnado analiza o tema, os personaxes, o xénero e subxénero dunha cantiga.		
CA4.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical, valorando o dominio do sistema fonético-fonolóxico, o uso do léxico tradicional e as construcións morfosintácticas máis xenuínas (infinitivo persoal, dativo de solidariedade etc).	Identifica as distintas unidades lingüísticas nun texto, comezando pola Frase Nominal e Substantiva. Mellora textos tendo en conta os distintos aspectos do discurso aprendidos na unidade.		
CA4.4 - Formular xeneralizacións sobre algúns aspectos do funcionamento da lingua a partir da observación, a comparación e a transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos, utilizando a metalinguaxe específica e consultando de maneira progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas en distintos formatos.	Detecta as distintas variacións da adecuación lingüística.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.3 - Ler de maneira autónoma textos seleccionados en función dos propios gustos, intereses e necesidades e deixar constancia do progreso do propio itinerario lector e cultural explicando os criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e a experiencia da lectura.	Selecciona razoadamente lecturas a partir dunha lista ofrecida na aula. Suxire outras.	TI	20
CA4.2 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Contrasta o seus textos, identifica se existen problemas na comprensión dos mesmos.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Análise da propia biografía e da diversidade lingüística do alumnado do centro e da localidade. - Xéneros discursivos desde o punto de vista produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Secuencias textuais básicas, con especial atención ás expositivas. - Propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación. - Xéneros discursivos propios do ámbito educativo (explicación, exposición...). - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Produción escrita: planificación, textualización, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de notas, esquemas, mapas conceptuais, definicións - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de procesadores de texto e correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de forma progresivamente autónoma a partir dunha selección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura. - Criterios e estratexias para a selección de obras variadas que inclúan autoras e autores galegos e, en menor medida, do ámbito lusófono a partir da utilización autónoma da biblioteca escolar e pública dispoñible. - Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura do patrimonio literario galego e mostras do lusófono inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos. - Relación e comparación dos textos lidos con outros textos orais, escritos ou multimodais, con outras manifestacións artísticas e culturais e coas novas formas de ficción en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e d - Estratexias para interpretar obras e fragmentos literarios a partir da integración dos diferentes aspectos analizados e atendendo aos valores culturais, éticos e estéticos presentes nos textos, con especial atención ás lecturas que promovan a defensa do - Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados. - Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Distinción entre a forma (categoría gramatical) e a función das palabras e consolidación dos procedementos léxicos (afixos) e sintácticos para a mudanza de categoría. A coordinación. - Procedementos de adquisición e formación de palabras. Reflexión sobre as mudanzas no seu significado, as relacións semánticas entre palabras e os seus valores denotativos e connotativos en función do contexto e do propósito comunicativo. - Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramáticas, en formato físico ou electrónico, para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
5	Que opinan os paxaros?	11

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Elaborar traballos de investigación de maneira progresivamente autónoma en diferentes soportes sobre diversos temas de interese académico, persoal ou social partindo da información seleccionada.	O alumnado realiza e entrega unha reclamación seguindo as pautas dadas na aula.	PE	80
CA2.4 - Comprender, valorar criticamente e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais de certa complexidade que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias e avaliando a súa calidade e fiabilidade, así como a eficacia dos procedementos lingüísticos empregados.	Avalía a forma e o contido de textos escritos, valorando a eficacia dos procedementos de comunicación utilizados. Pon en práctica o aprendido dunha reclamación.		
CA2.5 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle, presentando, despois da súa revisión, un texto final coherente, cohesionado e co rexistro axeitado.	Planifica e escribe textos que respectan a adecuación, coherencia e cohesión.		
CA2.8 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística coa metalinguaxe específica e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Revisa e mellora os propios textos, empregando os conceptos metalingüísticos estudados na aula na argumentación e na reclamación.		
CA3.1 - omprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais de certa complexidade que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	O alumnado entende e analiza o que son as relacións semánticas da lingua.		
CA3.2 - Valorar criticamente o contido e a forma de textos de certa complexidade avaliando a súa calidade e fiabilidade, así como a eficacia dos procedementos lingüísticos empregados.	O alumnado analiza as Cantigas de Santa María, comprendendo os seus tipos. O alumnado analiza o xénero e subxénero dos textos dos Séculos Escuros.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.3 - Ler de maneira autónoma textos seleccionados en función dos propios gustos, intereses e necesidades e deixar constancia do progreso do propio itinerario lector e cultural explicando os criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e a experiencia da lectura.	Selecciona razoadamente lecturas a partir dunha lista ofrecida na aula. Suxire outras.		
CA3.7 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	O alumno vai realizar un texto imitando as cantigas da Idade Media. O alumno fará tamén de booktuber explicando os Séculos Escuros.		
CA4.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical, valorando o dominio do sistema fonético-fonolóxico, o uso do léxico tradicional e as construcións morfosintácticas máis xenuínas (infinitivo persoal, dativo de solidariedade etc).	Identifica as distintas unidades lingüísticas nun texto, comezando pola Frase Adxectival e o Sintagma Verbal. Mellora textos tendo en conta os distintos aspectos do discurso aprendidos na unidade.		
CA4.2 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Contrasta o seus textos, identifica se existen problemas na comprensión dos mesmos.		
CA4.4 - Formular xeneralizacións sobre algúns aspectos do funcionamento da lingua a partir da observación, a comparación e a transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos, utilizando a metalinguaxe específica e consultando de maneira progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas en distintos formatos.	Detecta as distintas variacións da adecuación lingüística.		
CA2.2 - Realizar exposicións orais de certa extensión e complexidade con diferente grao de planificación sobre temas de interese persoal, social e educativo axustándose ás convencións propias dos diversos xéneros discursivos, con fluidez, coherencia e cohesión e co rexistro adecuado en diferentes soportes, utilizando de maneira eficaz recursos verbais e non verbais.	Avalía a forma e o contido de textos orais, valorando a eficacia dos procedementos de comunicación utilizados. Pon en práctica o aprendido nunha argumentación.		
CA2.9 - Identificar e desterrar os usos discriminatorios da lingua, os abusos a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe partindo da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais da comunicación.	Revisa e muda os prexuízos lingüísticos e abusos a través da linguaxe verbal e non verbal.	TI	20

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.10 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos procurando consensos, tanto no ámbito persoal coma no educativo e no social.	O alumnado sabe empregar as estratexias para buscar acordos. Emprega a escoita, é quen de poñerse na situación do outro, respecta as argumentacións alleas e realiza argumentacións non ofensivas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Análise da propia biografía e da diversidade lingüística do alumnado do centro e da localidade. - Xéneros discursivos desde o punto de vista produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Secuencias textuais básicas, con especial atención ás expositivas. - Propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación. - Xéneros discursivos propios do ámbito social. Redes sociais e medios de comunicación. Etiqueta dixital e ris-cos de desinformación, noticias falsas, manipulación e vulneración da privacidade na Rede. Análise da imaxe e dos elementos paratextuais dos texto - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Produción oral formal: planificación e procura de información, textualización e revisión. Adecuación á audien-cia e ao tempo de exposición. Elementos non verbais. Trazos discursivos e lingüísticos da oralidade formal. - Interacción oral e escrita de carácter informal e formal: cooperación conversacional e cortesía lingüística. Es-coita activa, asertividade e resolución dialogada dos conflitos. - Produción escrita: planificación, textualización, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramati-cal e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de notas, esquemas, mapas conceptuais, defínici - Alfabetización mediática e informacional: procura e selección da información con criterios de fiabilidade, cali-dade e pertinencia; análise, valoración, reorganización e síntese da información en esquemas propios e trans-formación en coñecemento; comunica - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Uso coherente das formas verbais nos textos. Recoñecemento e utilización do infinitivo flexionado e do futuro de subxuntivo. Contextos de uso. - Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consul-ta e de procesadores de texto e correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de forma progresivamente autónoma a partir dunha prese-lección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura. - Criterios e estratexias para a selección de obras variadas que inclúan autoras e autores galegos e, en menor medida, do ámbito lusófono a partir da utilización autónoma da biblioteca escolar e pública dispoñible. - Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos de maneira argumentada entre a obra lida e aspectos da actualidade, así como con outros textos e manifestacións artísticas e culturais. - Estratexias para a recomendación das lecturas en soportes variados ou ben oralmente entre iguais, enmar-cando de maneira básica as obras nos xéneros e subxéneros literarios. - Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura do patrimonio literario galego e mostras do lusófono inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e move-mentos artísticos. - Estratexias de utilización de información sociohistórica, cultural e artística básica para construír a interpreta-ción das obras literarias.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Relación e comparación dos textos lidos con outros textos orais, escritos ou multimodais, con outras manifestacións artísticas e culturais e coas novas formas de ficción en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e d - Estratexias para interpretar obras e fragmentos literarios a partir da integración dos diferentes aspectos analizados e atendendo aos valores culturais, éticos e estéticos presentes nos textos, con especial atención ás lecturas que promovan a defensa do - Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados. - Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas. - Recoñecemento da lingua como sistema e das súas unidades básicas tendo en conta os diferentes niveis: o son e sistema de escritura, as palabras (forma e significado) e a súa organización no discurso (orde das palabras, compoñentes das oracións ou conxio) - Distinción entre a forma (categoría gramatical) e a función das palabras e consolidación dos procedementos léxicos (afixos) e sintácticos para a mudanza de categoría. A coordinación. - Relación entre os esquemas semántico e sintáctico das oracións coordinadas. Observación e transformación de enunciados de acordo con estes esquemas e uso da terminoloxía sintáctica necesaria. - Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramáticas, en formato físico ou electrónico, para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
6	As leis do bosque	14

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Identificar e cuestionar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural e lingüística a partir da análise da diversidade lingüística do centro escolar e da contorna social próxima e da exploración e reflexión sociolingüística sobre os fenómenos de contacto entre linguas.	O alumnado identifica e muda os prexuízos lingüísticos, que se ven claramente no conflito lingüístico e na diglosia.	PE	80
CA2.2 - Realizar exposicións orais de certa extensión e complexidade con diferente grao de planificación sobre temas de interese persoal, social e educativo axustándose ás convencións propias dos diversos xéneros discursivos, con fluidez, coherencia e cohesión e co rexistro adecuado en diferentes soportes, utilizando de maneira eficaz recursos verbais e non verbais.	Avalía a forma e o contido de textos orais, valorando a eficacia dos procedementos de comunicación utilizados. Pon en práctica o aprendido nun podcast.		
CA2.4 - Comprender, valorar criticamente e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais de certa complexidade que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias e avaliando a súa calidade e fiabilidade, así como a eficacia dos procedementos lingüísticos empregados.	Avalía a forma e o contido de textos escritos, valorando a eficacia dos procedementos de comunicación utilizados. Pono en práctica redactando unhas instrucións ou facendo o guión dun podcast.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle, presentando, despois da súa revisión, un texto final coherente, cohesionado e co rexistro axeitado.	Planifica e escribe textos que respectan a adecuación, coherencia e cohesión.		
CA3.1 - omprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais de certa complexidade que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	O alumnado entende e analiza o que é o conflito lingüístico e a diglosia .		
CA3.2 - Valorar criticamente o contido e a forma de textos de certa complexidade avaliando a súa calidade e fiabilidade, así como a eficacia dos procedementos lingüísticos empregados.	O alumnado analiza e comprende os temas, autores e xéneros da literatura das Precursoras e dos Precursores (S. XIX)		
CA3.5 - Explicar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico, atendendo á configuración e á evolución dos xéneros e subxéneros literarios.	O alumnado relaciona un poema de comezos do XIX coa época na que foi escrito e coa arte actual.		
CA3.6 - Establecer de maneira progresivamente autónoma vínculos argumentados entre os textos lidos e outros textos escritos, orais ou multimodais, así como con outras manifestacións artísticas e culturais en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe e valores éticos e estéticos, mostrando a implicación e a resposta persoal do lector na lectura.	O alumnado relaciona unha obra literaria con outras manifestacións artísticas		
CA4.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical, valorando o dominio do sistema fonético-fonolóxico, o uso do léxico tradicional e as construcións morfosintácticas máis xenuínas (infinitivo persoal, dativo de solidariedade etc).	Identifica as distintas unidades lingüísticas nun texto, comezando polo Sintagma Verbal. Mellora textos tendo en conta os distintos aspectos do discurso aprendidos na unidade.		
CA4.2 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Contrasta o seus textos, identifica se existen problemas na comprensión dos mesmos.		
CA4.4 - Formular xeneralizacións sobre algúns aspectos do funcionamento da lingua a partir da observación, a comparación e a transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos, utilizando a metalinguaxe específica e consultando de maneira progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas en distintos formatos.	Detecta as distintas variacións da adecuación lingüística.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Participar de maneira activa e adecuada en interaccións orais informais e en situacións orais formais de carácter dialogado, mantendo actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación conversacional e de cortesía lingüística.	Realiza intervencións orais como impartir instrucións aténdose ás normas de cortesía e as normas do xénero.	TI	20
CA2.7 - Adoptar hábitos de uso crítico, seguro, sustentable e saudable das tecnoloxías dixitais con relación á procura e á comunicación da información, reflexionando sobre as posibles manipulacións presentes nas canles de transmisión da información.	Mantén o espírito crítico fronte á manipulación informativa.		
CA3.3 - Ler de maneira autónoma textos seleccionados en función dos propios gustos, intereses e necesidades e deixar constancia do progreso do propio itinerario lector e cultural explicando os criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e a experiencia da lectura.	Selecciona razoadamente lecturas a partir dunha lista ofrecida na aula. Suxire outras.		
CA3.4 - Compartir a experiencia da lectura en soportes diversos relacionando o sentido da obra coa propia experiencia biográfica, lectora e cultural.	Resume e valora de xeito argumentativo as obras lidas, clasificando o seu xénero e relaciona as obras coa súa experiencia vital.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolvemento da reflexión sociolingüística. Exploración e rexeitamento de prexuízos e estereotipos lingüísticos. Os fenómenos do contacto entre linguas: bilingüismo, diglosia, préstamos, interferencias. - Xéneros discursivos desde o punto de vista produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación. - Xéneros discursivos propios do ámbito educativo (explicación, exposición...). - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Interacción oral e escrita de carácter informal e formal: cooperación conversacional e cortesía lingüística. Es-coita activa, asertividade e resolución dialogada dos conflitos. - Produción escrita: planificación, textualización, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de notas, esquemas, mapas conceptuais, definici - Alfabetización mediática e informacional: procura e selección da información con criterios de fiabilidade, calidade e pertinencia; análise, valoración, reorganización e síntese da información en esquemas propios e transformación en coñecemento; comunica - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Uso coherente das formas verbais nos textos. Recoñecemento e utilización do infinitivo flexionado e do futuro de subxuntivo. Contextos de uso. - Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de procesadores de texto e correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de forma progresivamente autónoma a partir dunha selección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura. - Criterios e estratexias para a selección de obras variadas que inclúan autoras e autores galegos e, en menor

Contidos

- medida, do ámbito lusófono a partir da utilización autónoma da biblioteca escolar e pública dispoñible.
- Toma de conciencia e verbalización dos propios gustos e identidade lectora.
- Expresión da experiencia lectora utilizando progresivamente unha metalinguaxe específica. Apropriación dos textos lidos a través de distintas formas de recreación.
- Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura do patrimonio literario galego e mostras do lusófono inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.
- Relación e comparación dos textos lidos con outros textos orais, escritos ou multimodais, con outras manifestacións artísticas e culturais e coas novas formas de ficción en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e d
- Estratexias para interpretar obras e fragmentos literarios a partir da integración dos diferentes aspectos analizados e atendendo aos valores culturais, éticos e estéticos presentes nos textos, con especial atención ás lecturas que promovan a defensa do
- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados.
- Creación de textos a partir da apropiación das convencións da linguaxe literaria e en referencia a modelos dados (imitación, transformación, continuación etc.).
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Distinción entre a forma (categoría gramatical) e a función das palabras e consolidación dos procedementos léxicos (afixos) e sintácticos para a mudanza de categoría. A coordinación.
- Relación entre os esquemas semántico e sintáctico das oracións coordinadas. Observación e transformación de enunciados de acordo con estes esquemas e uso da terminoloxía sintáctica necesaria.
- Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramáticas, en formato físico ou electrónico, para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
7	Visita o parque natural	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Comprender e valorar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais de certa complexidade de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os diferentes códigos e avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade e a idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumnado realiza un anuncio seguindo as pautas dadas na aula	PE	80

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4 - Comprender, valorar criticamente e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais de certa complexidade que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias e avaliando a súa calidade e fiabilidade, así como a eficacia dos procedementos lingüísticos empregados.	Avalía a forma e o contido de textos escritos, valorando a eficacia dos procedementos de comunicación utilizados. Pono en práctica no guión e na realización dun anuncio		
CA2.8 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística coa metalinguaxe específica e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Revisa e mellora os propios textos, empregando os conceptos metalingüísticos estudados na aula como son as relacións semánticas e os tipos de frases.		
CA3.1 - omprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais de certa complexidade que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	O alumnado entende e analiza a publicidade e as súas variantes.		
CA3.2 - Valorar criticamente o contido e a forma de textos de certa complexidade avaliando a súa calidade e fiabilidade, así como a eficacia dos procedementos lingüísticos empregados.	O alumnado analiza os temas, autoras e autores e textos do Rexurdimento.		
CA4.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical, valorando o dominio do sistema fonético-fonolóxico, o uso do léxico tradicional e as construcións morfosintácticas máis xenuínas (infinitivo persoal, dativo de solidariedade etc).	Identifica as distintas unidades lingüísticas nun texto, comezando pola Frase adverbial e preposicional. Mellora textos tendo en conta os distintos aspectos do discurso aprendidos na unidade.		
CA4.2 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Contrasta o seus textos, identifica se existen problemas na comprensión dos mesmos.		
CA4.4 - Formular xeneralizacións sobre algúns aspectos do funcionamento da lingua a partir da observación, a comparación e a transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos, utilizando a metalinguaxe específica e consultando de maneira progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas en distintos formatos.	Detecta as distintas variacións da adecuación lingüística.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.9 - Identificar e desterrar os usos discriminatorios da lingua, os abusos a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe partindo da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais da comunicación.	Revisa e muda os prexuízos lingüísticos e abusos a través da linguaxe verbal e non verbal. Analiza estes prexuízos na publicidade.	TI	20
CA3.3 - Ler de maneira autónoma textos seleccionados en función dos propios gustos, intereses e necesidades e deixar constancia do progreso do propio itinerario lector e cultural explicando os criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e a experiencia da lectura.	Selecciona razoadamente lecturas a partir dunha lista ofrecida na aula. Suxire outras.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Xéneros discursivos desde o punto de vista produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación. - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. Valoración da forma e do contido do texto. - Produción escrita: planificación, textualización, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de notas, esquemas, mapas conceptuais, definicións. - Alfabetización mediática e informacional: procura e selección da información con criterios de fiabilidade, calidade e pertinencia; análise, valoración, reorganización e síntese da información en esquemas propios e transformación en coñecemento; comunica. - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de procesadores de texto e correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de forma progresivamente autónoma a partir dunha selección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura. - Criterios e estratexias para a selección de obras variadas que inclúan autoras e autores galegos e, en menor medida, do ámbito lusófono a partir da utilización autónoma da biblioteca escolar e pública dispoñible. - Participación activa en actos culturais vinculados co circuío literario e lector. - Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura do patrimonio literario galego e mostras do lusófono inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos. - Relación e comparación dos textos lidos con outros textos orais, escritos ou multimodais, con outras manifestacións artísticas e culturais e coas novas formas de ficción en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e d - Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados. - Creación de textos a partir da apropiación das convencións da linguaxe literaria e en referencia a modelos dados (imitación, transformación, continuación etc.).

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas. - Diferenzas relevantes e interseccións entre a lingua oral e a lingua escrita atendendo a aspectos sintácticos, léxicos e pragmáticos. - Distinción entre a forma (categoría gramatical) e a función das palabras e consolidación dos procedementos léxicos (afixos) e sintácticos para a mudanza de categoría. A coordinación. - Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramáticas, en formato físico ou electrónico, para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
8	Novas do souto	11

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle, presentando, despois da súa revisión, un texto final coherente, cohesionado e co rexistro axeitado.	Planifica e escribe textos que respectan a adecuación, coherencia e cohesión.		
CA2.10 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos procurando consensos, tanto no ámbito persoal coma no educativo e no social.	O alumnado sabe usar estratexias para buscar acordos e denunciar as inxustizas. Emprega para iso a carta á dirección dun xornal.		
CA3.1 - omprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais de certa complexidade que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	O alumnado entende e analiza o que é unha crónica.		
CA3.2 - Valorar criticamente o contido e a forma de textos de certa complexidade avaliando a súa calidade e fiabilidade, así como a eficacia dos procedementos lingüísticos empregados.	O alumnado analiza as vidas, alén dos temas e xéneros das obras de Rosalía e Curros.	PE	80
CA4.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical, valorando o dominio do sistema fonético-fonolóxico, o uso do léxico tradicional e as construcións morfosintácticas máis xenuínas (infinitivo persoal, dativo de solidariedade etc).	Identifica as distintas unidades lingüísticas nun texto dentro da oración simple. Mellora textos tendo en conta os distintos aspectos do discurso aprendidos na unidade.		
CA4.2 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Contrasta o seus textos, identifica se existen problemas na comprensión dos mesmos.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.4 - Formular xeneralización sobre algúns aspectos do funcionamento da lingua a partir da observación, a comparación e a transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos, utilizando a metalinguaxe específica e consultando de maneira progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas en distintos formatos.	Detecta as distintas variacións da adecuación lingüística.		
CA3.3 - Ler de maneira autónoma textos seleccionados en función dos propios gustos, intereses e necesidades e deixar constancia do progreso do propio itinerario lector e cultural explicando os criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e a experiencia da lectura.	Selecciona razoadamente lecturas a partir dunha lista ofrecida na aula. Suxire outras.		
CA3.7 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	O alumnado deberá entregar un novo cantar galego de tipo multimodal e carácter literario.	TI	20

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Xéneros discursivos desde o punto de vista produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación. - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de procesadores de texto e correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de forma progresivamente autónoma a partir dunha selección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura. - Criterios e estratexias para a selección de obras variadas que inclúan autoras e autores galegos e, en menor medida, do ámbito lusófono a partir da utilización autónoma da biblioteca escolar e pública dispoñible. - Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura do patrimonio literario galego e mostras do lusófono inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos. - Relación e comparación dos textos lidos con outros textos orais, escritos ou multimodais, con outras manifestacións artísticas e culturais e coas novas formas de ficción en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e d - Estratexias para interpretar obras e fragmentos literarios a partir da integración dos diferentes aspectos analizados e atendendo aos valores culturais, éticos e estéticos presentes nos textos, con especial atención ás lecturas que promovan a defensa do - Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados. - Creación de textos a partir da apropiación das convencións da linguaxe literaria e en referencia a modelos dados (imitación, transformación, continuación etc.).

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas. - Distinción entre a forma (categoría gramatical) e a función das palabras e consolidación dos procedementos léxicos (afixos) e sintácticos para a mudanza de categoría. A coordinación. - Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramáticas, en formato físico ou electrónico, para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
9	O himno das árbores	14

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer e valorar, a partir da explicación sobre o desenvolvemento histórico do galego e do portugués, as semellanzas e diferenzas entre as dúas linguas, identificando e contrastando algúns dos seus trazos morfolóxicos máis salientables e ampliando o repertorio léxico básico en lingua portuguesa.	O alumnado sabe explicar a historia da nosa lingua e a da lingua portuguesa e identifica o léxico en portugués e as súas grafías.	PE	80
CA1.2 - Valorar a lingua catalá, analizando as súas características máis básicas para coñecer e comprender a realidade lingüística de España.	O alumnado identifica un texto en catalán e as súas características básicas.		
CA1.3 - Identificar e cuestionar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural e lingüística a partir da análise da diversidade lingüística do centro escolar e da contorna social próxima e da exploración e reflexión sociolingüística sobre os fenómenos de contacto entre linguas.	O alumnado identifica e muda os prexuízos lingüísticos con respecto ao portugués, as linguas minorizadas ou as variantes do galego.		
CA2.6 - localizar, seleccionar e contrastar información de maneira progresivamente autónoma procedente de diferentes fontes calibrando a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura, adoptando un punto de vista crítico e respectando os principios de propiedade intelectual.	É quen de resumir textos, valorar as fontes e rexeitar o plaxio. Rexeita, mediante o contraste, a información falsa da internet e identifica aqueles que promoven prexuízos raciais, sexistas ou de negacionismo histórico ou climático.		
CA2.7 - Adoptar hábitos de uso crítico, seguro, sustentable e saudable das tecnoloxías dixitais con relación á procura e á comunicación da información, reflexionando sobre as posibles manipulacións presentes nas canles de transmisión da información.	Mantén o espírito crítico fronte á manipulación informativa.		
CA3.4 - Compartir a experiencia da lectura en soportes diversos relacionando o sentido da obra coa propia experiencia biográfica, lectora e cultural.	Resume e valora de xeito argumentativo as obras lidas, clasificando o seu xénero e relaciona as obras coa súa experiencia vital.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.5 - Explicar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico, atendendo á configuración e á evolución dos xéneros e subxéneros literarios.	O alumnado relaciona a poesía de Pondal coa época do Rexudimento e coa arte actual.		
CA3.6 - Establecer de maneira progresivamente autónoma vínculos argumentados entre os textos lidos e outros textos escritos, orais ou multimodais, así como con outras manifestacións artísticas e culturais en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe e valores éticos e estéticos, mostrando a implicación e a resposta persoal do lector na lectura.	O alumnado relaciona unha obra literaria con outras manifestacións artísticas.		
CA3.7 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	O alumnado deberá realizar e entregar un novo himno, con valores inclusivos, de tipo multimodal e carácter literario.		
CA4.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical, valorando o dominio do sistema fonético-fonolóxico, o uso do léxico tradicional e as construcións morfosintácticas máis xenuínas (infinitivo persoal, dativo de solidariedade etc).	Identifica as distintas unidades lingüísticas da oración composta. Mellora textos tendo en conta os distintos aspectos do discurso aprendidos na unidade.		
CA4.2 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Contrasta o seus textos, identifica se existen problemas na comprensión dos mesmos.		
CA4.4 - Formular xeneralizacións sobre algúns aspectos do funcionamento da lingua a partir da observación, a comparación e a transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos, utilizando a metalinguaxe específica e consultando de maneira progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas en distintos formatos.	Detecta as distintas variacións da adecuación lingüística.		
CA2.1 - Comprender e valorar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais de certa complexidade de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os diferentes códigos e avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade e a idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumno fai un directo de Instagram seguindo as pautas dadas na aula.	TI	20

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Realizar exposicións orais de certa extensión e complexidade con diferente grao de planificación sobre temas de interese persoal, social e educativo axustándose ás convencións propias dos diversos xéneros discursivos, con fluidez, coherencia e cohesión e co rexistro adecuado en diferentes soportes, utilizando de maneira eficaz recursos verbais e non verbais.	Avalía a forma e o contido de textos orais, valorando a eficacia dos procedementos de comunicación utilizados. Pon en práctica o aprendido nunha exposición en Instagram.		
CA3.3 - Ler de maneira autónoma textos seleccionados en función dos propios gustos, intereses e necesidades e deixar constancia do progreso do propio itinerario lector e cultural explicando os criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e a experiencia da lectura.	Selecciona razoadamente lecturas a partir dunha lista ofrecida na aula. Suxire outras.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Análise da propia biografía e da diversidade lingüística do alumnado do centro e da localidade. - Desenvolvemento sociohistórico da lingua galega e portuguesa. - Desenvolvemento de nocións básicas do portugués. Semellanzas e diferenzas morfolóxicas entre o galego e o portugués. Ampliación do vocabulario de uso cotián. As relacións históricas e políticas entre Galicia e Portugal. - Desenvolvemento da reflexión sociolingüística. Exploración e rexeitamento de prexuízos e estereotipos lingüísticos. Os fenómenos do contacto entre linguas: bilingüismo, diglosia, préstamos, interferencias. - Xéneros discursivos desde o punto de vista produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación. - Xéneros discursivos propios do ámbito social. Redes sociais e medios de comunicación. Etiqueta dixital e ris-cos de desinformación, noticias falsas, manipulación e vulneración da privacidade na Rede. Análise da imaxe e dos elementos paratextuais dos texto - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. Valoración da forma e do contido do tex - Alfabetización mediática e informacional: procura e selección da información con criterios de fiabilidade, calidade e pertinencia; análise, valoración, reorganización e síntese da información en esquemas propios e transformación en coñecemento; comunica - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de procesadores de texto e correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de forma progresivamente autónoma a partir dunha selección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura. - Criterios e estratexias para a selección de obras variadas que inclúan autoras e autores galegos e, en menor medida, do ámbito lusófono a partir da utilización autónoma da biblioteca escolar e pública dispoñible. - Toma de conciencia e verbalización dos propios gustos e identidade lectora.

Contidos

- Expresión da experiencia lectora utilizando progresivamente unha metalinguaxe específica. Apropriación dos textos lidos a través de distintas formas de recreación.
- Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura do patrimonio literario galego e mostras do lusófono inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.
- Relación e comparación dos textos lidos con outros textos orais, escritos ou multimodais, con outras manifestacións artísticas e culturais e coas novas formas de ficción en función de temas, tópicos, estruturas e lingua-xes. Elementos de continuidade e d
- Estratexias para interpretar obras e fragmentos literarios a partir da integración dos diferentes aspectos analizados e atendendo aos valores culturais, éticos e estéticos presentes nos textos, con especial atención ás lecturas que promovan a defensa do
- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados.
- Creación de textos a partir da apropiación das convencións da linguaxe literaria e en referencia a modelos dados (imitación, transformación, continuación etc.).
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Distinción entre a forma (categoría gramatical) e a función das palabras e consolidación dos procedementos léxicos (afixos) e sintácticos para a mudanza de categoría. A coordinación.
- Relación entre os esquemas semántico e sintáctico das oracións coordinadas. Observación e transformación de enunciados de acordo con estes esquemas e uso da terminoloxía sintáctica necesaria.
- Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramáticas, en formato físico ou electrónico, para obter información gramatical básica.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Metodoloxicamente imos empregar as mesmas pautas que expuxemos en 1º da ESO. Como indicamos daquela, procuraremos prestarlles atención ás diferenzas e facer delas riquezas que partillar entre todas e todos. Contamos para iso coa LOMLOE, lei que lle dá especial importancia á diversidade do alumnado. Iso esixe que mudemos algunha das nosas prácticas ou que potenciemos outras que xa aplicabamos na aula. Alén diso, a lei pídenos que formemos cidadáns e cidadás libres e que o fagamos de xeito global. En definitiva, que sexamos educadores. Polo tanto, habemos procurar unha educación integral, orientada a formar persoas críticas, participativas, comprometidas e éticas. Na nosa materia iso implica analizar tamén como a estrutura da lingua representa dominio e contén valores patriarcaís e racistas. Será o noso deber axudar a corrixilos e amosar que esas realidades de dominación e subalternización tamén se exercen contra os falantes do galego.

A lei ten claro, ademais, que no proceso ensino-aprendizaxe non debemos esquecer o desenvolvemento sostible desde o punto de vista ambiental e social, dentro da procura por construír un mundo mellor. É por iso que se esixe un proxecto conectado coa realidade mediante a aprendizaxe competencial.

Na busca do sinalado, cada unidade didáctica da programación organízase ao redor dunha situación de aprendizaxe, unha experiencia de aprendizaxe (problema, tema, reto) motivadora, real e próxima ao alumnado.

As unidades seguen unha ruta didáctica de catro fases:

- Espertar a curiosidade do alumnado para que tome conciencia da situación-problema.
- Aprendizaxe orientada cara aos contidos necesarios e o desenvolvemento das habilidades de pensamento.
- Aplicación do aprendido en tarefas complexas, con forte sentido competencial e actitudinal.
- Consolidación, valoración do aprendido e personalización.

Metodoloxicamente ademais habermos procurar:

-Avaliación formativa para avaliar todas as fases do proceso educativo, cunha gran diversidade de instrumentos, incluíndo a participación do propio estudante.

-Aprendizaxe personalizada mediante a flexibilización de adaptacións para que responda á diversidade do alumnado.

-Ensin dixital, xa que resulta imprescindible no momento actual desenvolver a competencia dixital do alumnado, non só como ferramenta de ensino e aprendizaxe, senón para evitar quebras e diferenzas entre el. No caso da lingua galega é fundamental que o alumnado se familiarice cos recursos en galego. Farémolo para que os empregue e enriqueza, tendo en conta que adoitan estar bastante máis ocultos que os doutras linguas.

-Enfoque multidisciplinar. A LOMLOE lémbra-nos a visión global do ensino, polo que as decisións do claustro ou os acordos interdepartamentais han procurar esa ollada interdisciplinar básica. Procuramos unha aprendizaxe significativa que permita interrelacionar saberes e fortalecer as aprendizaxes das áreas instrumentais. Este tratamento resulta especialmente útil para a nosa materia co Tratamento Integrado das Linguas (TIL). Deste xeito, compartiremos cos distintos departamentos de linguas aspectos metodolóxicos, metalingüísticos e mesmo materiais.

Tamén entraría dentro desta multidisciplinariedade a apertura ao mundo da lusofonía, incluída a cultura e a posibilidade de realizar intercambios culturais. Por suposto, aquí ha estar presente, ademais, a participación nas actividades do Equipo da Biblioteca e do Equipo de Dinamización Lingüística do noso CPI.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Asorey Vidal, Daniel e outros (2015). Lingua e literatura 3º ESO. Serie Comunica. Santiago de Compostela. Obradoiro-Santillana (Para traballo con fichas)
Cunha, Celsa & Cintra, Lindley (2017). (7ª Ed.). Nova gramática do portugués contemporáneo de acordo com a nova ortografía. Rio de Janeiro: Lexikon Editora Digital.
Dosil, Benxamín (2015). Escrita doada: consellos para redactar ben. Vigo. Xerais.
Feixó Cid, Xosé G. (2021). Gramática da lingua galega. Síntese práctica (6ª Edición). Vigo: Xerais.
Fortes Otero, Rafael e outros. (2022) Lingua e literatura, 3º ESO. Construindo Mundos. Santiago de Compostela, Obradoiro-Santillana. (Libro de texto)
Freixeiro Mato, Xosé Ramón (2013). Estilística da Lingua Galega. Vigo. Xerais de Galicia
Gran Dicionario Xerais da lingua (2009), VV AA, 2 tomos.. Vigo. Xerais
Rosales Cereijo, Manuel (2002). A linguaxe literaria. Guía de recursos para a análise textual. Vigo: Xerais de Galicia

En 3º da ESO, o alumnado ten acceso a un encerado dixital. Alén diso, na biblioteca ten ao seu alcance outros recursos do centro como libros de lectura, xogos, libros de texto, mapas, revistas, xornais e recursos dixitais para consultar información e realizar traballos de investigación e tarefas.

Neste curso tamén empregaremos:

- Medios audiovisuais: ordenadores, filmes, cancións, encerados dixitais, canóns...

- Recursos dixitais: No noso centro destaca o portal do noso EDL, Movealingua, con presenza nas redes sociais Facebook e Instagram. No devandito portal colócanse boa parte das actividades que se desenvolven no CPI. Alén diso, empregaremos de xeito dixital dicionarios en liña, xornais dixitais como Praza pública ou Nós, do cal tamén existen exemplares en papel. Tamén accederemos de maneira dixital a diversos portais da lingua (Portal da Lingua Galega, Portal das Palabras, Digalego...), blogs, aplicacións etc.

- Material bibliográfico: libros de lectura, libros de texto e de consulta, dicionarios en papel, xornais, revistas, mapas etc.

O centro dispón dunha axeitada accesibilidade para as persoas con mobilidade reducida e o Equipo de Orientación fornece de materiais relacionados coa diversidade. Se se precisa de material complementario para realizar unha actividade, o centro posúe unha aula de material a disposición do profesorado e do alumnado. De precisarmos material máis específico, será solicitado á Consellería.

Alén do citado, tamén se recomendan outros recursos en formato dixital:

- Materiais da plataforma E-vocacion: <https://www.e-vocacion.es/biblioteca>
- Aulas Galegas: <https://aulasgalegas.org/category/linguas/galego/>
- Dicionario castelán-galego, Rinoceronte Editora: <https://rinoceronte.gal/diccionario/>
- Dicionario multilingüe Digalego: <https://digalego.xunta.gal/gl>
- Dicionario da Real Academia Galega: <http://www.realacademiagalega.org/diccionario#inicio.do>
- Dicionario de pronuncia da lingua galega: <http://ilg.usc.es/pronuncia/>
- Dicionario visual interactivo: www.edu.xunta.es/contidos/diccionari
- Dicionário Aurélio da lingua portuguesa: <https://www.dicio.com.br/aurelio-2/>

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

En 3º da ESO, como tamén sinalamos en 1º, realízase unha proba para comprobar os coñecementos previos dos alumnos e das alumnas. A proba, realizada ao inicio do curso, é contestada polo alumnado no seu caderno. Nela trátanse aspectos de comprensión oral, comprensión escrita, produción oral e produción escrita. Á parte, inclúe diversas cuestións relacionadas coa reflexión sobre a lingua, sociolingüística, literatura e hábitos lectores do nivel anterior.

Durante os primeiros días de clase as respostas son aportadas de xeito común. Esa proba debe quedar no caderno do alumnado e as súas preguntas han forman parte da materia do curso.

Os resultados da proba non afectarán ás cualificacións do alumnado, xa que esta busca adecuar o proceso de ensino-aprendizaxe a cada grupo e individuo. Como sabemos, a avaliación inicial constitúe un factor preventivo esencial na atención á diversidade, especialmente para o alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.

Alén diso, e do resultado dos test do Departamento de Orientación que, pola súa pertinencia, se comuniquen na preavaliación, tamén se empregarán os informes individualizados do curso anterior para obter unha valiosa información sobre a situación de cada alumno/a.

Segundo os resultados, o docente debe tomar decisións metodolóxicas e mesmo mudar algún aspecto do inicialmente programado. Entre as medidas a tomar, poderán estar reconsiderar determinados grupos de reforzo, así como realizar ou non ACS ou outras pautas para atender á diversidade que veñen sinaladas no apartado 6.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	10	10	15	10	10	10	10	10	15	100
Proba escrita	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80
Táboa de indicadores	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20

Criterios de cualificación:

Á hora de avaliar, no Departamento Didáctico de Lingua galega e Literatura teremos en conta que, en 3º da ESO, tal e como se indicou con anterioridade para 1º, os instrumentos de avaliación se distribúen da seguinte maneira: un 20 % a través de táboas de indicadores (rúbricas, escalas de valoración, etc), fronte a un 80 % a través de probas escritas. Aínda que xa está especificado nas distintas unidades, de xeito xeral, a metade do 20 % do valor das táboas (un valor do 10% da nota total) terá que ver coa expresión oral, na proba de valoración dun libro de lectura, e a outra metade coa lingua escrita, que computará outro 10% da nota total.

As probas obxectivas, en principio dúas por trimestre, salvo necesidades educativas especiais ou outros motivos que o desaconsellen, terán o valor dun 80% da nota. Para aplicar os criterios de cualificación ao longo de todo o curso, tomaranse como referencia as porcentaxes establecidas en cada unidade didáctica para cada un destes instrumentos de avaliación.

Nas probas obxectivas haberá, de maneira xeral, preguntas ligadas aos bloques B2 (Bloque de comunicación), B3 (Bloque de educación literaria), B4 (Bloque de reflexión sobre Lingua), así coma ao bloque B1, onde estea programado, a non ser que se faga unha proba específica para algún bloque concreto. Porén, as rúbricas cualificadoras anteriores poderán ser modificadas, atendendo ás necesidades das mozas e mozos. Daquela, o reparto da puntuación poderá variar en función do desenvolvemento trimestral dos diferentes bloques de contido.

Realizaranse tres avaliacións ordinarias e unha final, que será a media aritmética de todas as avaliacións.

A nota de cada trimestre corresponderase coa cualificación das actividades de avaliación das unidades didácticas abranguidas nel, aplicando a ponderación entre elas. Para o cálculo da cualificación ordinaria do curso, farase a media aritmética das notas medias dos tres trimestres.

Para superar a materia, o alumnado deberá ter unha media aritmética de cualificación de 5 puntos ou superior tendo en conta o conxunto de actividades de avaliación (e recuperación no seu caso), sendo as probas escritas só unha parte delas.

As incorreccións lingüísticas e ortográficas terán unha penalización que se reflectirá na cualificación de cada proba. Por este motivo, poderase aplicar unha penalización na cualificación que implica a perda da puntuación da derradeira pregunta do exame (1-2 puntos máximo). De igual xeito, todas as respostas ás probas tanto orais como escritas deberán ser contestadas en lingua galega, podendo darse a causa de que o alumno ou alumna non supere a proba por este motivo. De copiar nunha proba escrita, esa proba será valorada cun 0.

O profesorado valorará no apartado de actitude o esforzo no traballo diario, a atención, a participación, o respecto cara á lingua dentro dos criterios de avaliación que foron marcados na programación.

A valoración da lectura comprensiva das obras de lectura obrigatoria realizarase habitualmente de xeito oral e valorarase mediante unha táboa de indicadores cun mínimo dun 10% da nota da avaliación..

Criterios de recuperación:

Ao remate de cada avaliación haberá unha recuperación para o alumnado que non superase o trimestre. A 1ª e 2ª avaliación terán as recuperacións ao comezo da seguinte avaliación e, no caso de non ser aprobadas, nunha recuperación final en xuño. A 3ª avaliación recuperarase directamente na recuperación final de xuño. Nesta

recuperación só participará o alumnado con algunha avaliación suspensa. Poderase e deberase recuperar calquera traballo non entregado ou que fose cualificado como insuficiente.

O alumnado que non se presente a algunha das probas programadas terá a posibilidade de facelo noutra data, sempre que a ausencia estea debidamente xustificada.

A recuperación final de xuño contará con partes diferenciadas para recuperar cada avaliación. A nota mínima neste exame debe ser de 5 en cada avaliación suspensa, para así poder aprobar.

Dende a entrega das medias dos resultados da terceira avaliación ordinaria e a recuperación final, seguirase desenvolvendo a programación e realizaranse actividades de apoio, reforzo, consolidación e recuperación.

A avaliación final será o resultado das cualificacións positivas obtidas polo alumnado en cada avaliación ao longo do curso e, no seu caso, das cualificacións obtidas nas partes recuperadas.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

O alumnado con materias pendentes debe realizar ao longo do curso exercicios e actividades propostas polo departamento para acadar os obxectivos e competencias que non se conseguiran anteriormente. Estas actividades formarán un plan de reforzo que o profesor ou profesora irá revisando, ao avaliar que as competencias van sendo adquiridas polo alumnado. Este plan e traballo será proposto polo docente que imparta no nivel que o alumno ou alumna ten suspenso, de acordo tamén co profesor ou profesora que imparta no nivel que curse o alumno actualmente.

No plan de reforzo incluíranse:

a) Nome da alumna ou do alumno.

b) Información relevante sobre a materia ou as materias sen superar. A alumna ou alumno e os seus familiares ou titores legais serán informados polo profesor/a da materia dos requisitos necesarios para aprobar a materia pendente.

c) O Currículo e os criterios de avaliación, que serán os establecidos na PD, porén, pódense facer modificacións, se considera preciso ante necesidades educativas do alumnado.

d) Estratexias metodolóxicas, que se empregarán e serán distintas ás usadas habitualmente co resto do alumnado, xa que a falta de presencialidade na aula obriga a establecer uns mecanismos de seguimento máis ríxidos para que a alumna/o siga implicada/o na materia.

e) Recursos necesarios para o seu desenvolvemento: computadores portátiles, impresoras, libros de consulta, dicionarios dixitais ou en papel. Así mesmo, empregaranse outros medios dixitais como a aula virtual.

f) Tarefas para desenvolver, coa debida temporalización. O alumnado deberá realizar para a súa preparación as actividades propostas de cada unidade, que deberá entregar ao profesor/a do curso en que se atope actualmente para seren corrixidas e, ao mesmo tempo, para poder consultar e resolver dúbidas.

g) Seguimento e avaliación. O seguimento deste tipo de alumnado establecerase a través de actividades, traballos, probas e reunións virtuais ou presenciais na hora de atención ao alumnado e ás familias. Poderanse utilizar medios telemáticos (aula virtual e outros medios dixitais).

En cada sesión de avaliación farase o seguimento do plan de reforzo e, de ser necesario, realizaránselle os axustes que procedan. Na sesión de avaliación final do curso en que estea escolarizado o alumno ou a alumna, a profesora ou o profesor da materia pendente decidirá sobre a súa avaliación, nos termos que se establecen na normativa que regula a avaliación na educación secundaria obrigatoria. Para superar a materia pendente, a alumna ou o alumno debe obter avaliación positiva no plan de reforzo correspondente, o que se terá en conta para os efectos de promoción e/ou titulación.

Para a avaliación deste alumnado débense ter en conta os contidos impartidos na materia no curso anterior. Polo tanto, o plan de reforzo de materias pendentes deberá elaborarse considerando esas aprendizaxes e competencias non adquiridas.

Aquelas actividades que non sexan susceptibles da súa repetición (presentacións, traballos colectivos etc.) serán adaptadas e avaliadas de modo que se poida comprobar a superación dos criterios de avaliación implicados.

Para demostrar que adquiriron os mínimos de consecución e as aprendizaxes imprescindibles para superar a materia, as mozas e mozos deberán realizar dúas probas extraordinarias, nos meses de xaneiro e maio. O alumnado que aprobe a primeira metade en xaneiro só deberá realizar en maio a segunda parte. Aqueles que en xaneiro non superen a proba deberán examinarse en maio da totalidade dos contidos.

Con todo, de non superar as probas, ao considerarmos no departamento didáctico que a materia de Lingua galega e literatura implica unha avaliación de coñecementos, procedementos e competencias continuada, este seminario indica que, logo de facer as actividades e procedementos propostos no plan de reforzo, se o alumnado aproba dúas avaliacións dun nivel superior ao do curso pendente, quedaría aprobado o nivel anterior. Esta condición estará sempre vinculada á realización dos procedementos e actividades propostas polo departamento no plan de reforzo que han incidir en competencias ou contidos que sexan de exclusivos ou fundamentais no curso pendente. De non realizar as actividades do plan de traballo, o alumnado debería superar as probas obxectivas que o departamento realice para a superación de pendentes.

De maneira xeral, para o alumnado coa materia pendente utilizaranse os mesmos instrumentos de avaliación e as mesmas porcentaxes que para o resto do alumnado.

6. Medidas de atención á diversidade

Como dixemos antes, a LOMLOE deixa claro que o proceso de ensino aprendizaxe debe valorar a diversidade, porque reflicte a vida mesma e é motivo de enriquecemento persoal e colectivo. A valoración e respecto pola diversidade debe ser un dos signos que marquen o noso labor nas aulas: distintos enfoques, distinto alumnado, distintos camiños para atender esas diferenzas que fan o mundo mellor. Esa atención á diversidade ha ser tratada baixo os principios da equidade, calidade e igualdade de oportunidades, sempre baixo a óptica da non discriminación, da integración, da accesibilidade e da cooperación. Son moitas as pautas coas que a nova lei enfoca a diversidade, e abranguen moitos campos, dende a vulnerabilidade socioeducativa ata trastornos de desenvolvemento da linguaxe ou da aprendizaxe, pasando polas altas capacidades. Será o noso deber tentar achegarnos a ese mundo plural e rico que o alumnado nos ofrece e tamén aprendermos del.

Un dos puntos para achegarnos á diversidade será a avaliación inicial, dende a cal tomaremos certas medidas de seguimento e atención, algunhas das cales poden ser extraordinarias e outras ordinarias. Entre as medidas de atención á diversidade destacan.

1 Plan de atención ao alumnado que permanece máis dun ano no curso .

Este plan debe ser revisado cada sesión de avaliación e debe incluír:

- a) Nome da alumna ou do alumno.
- b) Relación das necesidades educativas que motivaron a repetición do curso.
- c) Medidas ordinarias aplicadas xa no curso anterior.
- d) Estratexias metodolóxicas que se empregarán.
- e) Recursos necesarios, especificando, se fose preciso, a oferta de medidas extraordinarias.
- g) Información á familia.

2 Medidas ordinarias de atención á diversidade

De xeito habitual, imos prestar atención á diversidade en tres niveis: na programación, na metodoloxía e nos materiais. Nas aulas concretarase:

- a) Investigación sobre temas concretos, exposicións, lecturas ...para os máis avanzados.

b) Resumos, materiais de apoio e reforzo, traballo sobre temas nos que teñan especial interese... para o alumnado con dificultades.

Correspóndelle ao profesorado determinar o momento de aplicación destas actividades. Así, ademais do libro de texto, é fundamental a selección de materiais empregados na aula: obras literarias, antoloxías, dicionarios, materiais complementarios de reforzo e ampliación...

Como xa dixemos, o razoable número de estudantes de 3º da ESO permite traballar mellor a diversidade este curso, o que fai posible unha educación moito máis personalizada. Con todo, en función dos datos achegados pola avaliación inicial e do desenvolvemento da primeira avaliación, tamén se prevé a realización de accións de reforzo educativo para distintos alumnos e alumnas de 3º da ESO, de quen coñecemos o seu historial de dificultades de aprendizaxe a través do Equipo de Orientación do noso CPI. En resumo, entre as medidas ordinarias de atención á diversidade contémpanse:

- Para o alumnado anterior procuraremos a adaptación de tempos, instrumentos e procedementos de avaliación, tamén de materiais didácticos, por exemplo, probas escritas e libros de lectura. Ademais, será importante a organización da aula segundo as características e as necesidades do alumnado descrito. No comezo de curso, o Departamento de Orientación, en coordinación co profesorado de cada curso e coa titoría da aula correspondente, decidiu reservar os postos máis visibles e próximos á mesa do profesorado para aquel alumnado que citamos neste apartado.

Alén diso, para o alumnado con reforzo educativo hanse procurar acurtar as actividades longas e empregar estratexias para captar a atención inicial. Estas mozas e mozos requirirán supervisar frecuentemente a realización das tarefas que han ser variadas e dinámicas, así como realizar reforzos e apoios visuais. Por suposto, deberase empregar o reforzo positivo e acadar a complicidade e o apoio dalgún alumno ou alumna para que os axude na realización das tarefas ou na explicación de conceptos

Do mesmo xeito, o alumnado con reforzo vai recibir atención nos instrumentos de avaliación. Estes han mudar, empregando distintas formas de avaliación e diversas presentacións: emprego de tipoloxía de letra clara, cambio nos espazos das preguntas, etc Tamén poderemos dar diferente duración nas probas e realizaremos preguntas breves, claras e con vocabulario simple... Alén diso, de igual xeito, hase posibilitar que o alumnado poida recuperar, na seguinte avaliación, os exames suspensos.

3 Medidas extraordinarias de atención a diversidade

Este curso probablemente non contaremos con medidas concretas como ACS para ningún alumno e alumna da ESO. De telo, requiriría a autorización previa da inspección educativa e as cualificacións expresaríanse nos mesmos termos que os establecidos na normativa xeral que regula a avaliación na ESO. Os referentes da avaliación do alumnado con adaptación curricular serían os incluídos na devandita adaptación, sen que isto puidese impedirilles a promoción ou titulación.

A información sobre as avaliacións que se lles facilite ás familias reflectiría as cualificacións obtidas, segundo os criterios de avaliación que consten nas correspondentes adaptacións curriculares.

Na ACS do alumnado adaptaríanse non só os contidos, senón os criterios de avaliación. Os contidos serían os establecidos nos mínimos de consecución e os criterios de avaliación serían avaliados tendo en conta a redución das porcentaxes indicadas da ACS.

Por suposto, e como xa expresamos antes, alén de todo o indicado anteriormente, o profesorado debe detectar calquera tipo de necesidade educativa especial. Habemos prestarlle atención ao alumnado que a requira pola súa diversidade en distintos campos, englobando neles tamén a identidade, a diversidade afectivo sexual ou as orixes, para impedir discriminacións transfóbicas, xenófobas ou homófobas. Para iso terase en conta a colaboración dos titores e titoras e do equipo de Orientación. Entre os metodos que se empregarán de cotío estarán:

- Avaliacións
- Informes dos titores anteriores.
- Cuestionario previo para os alumnos e alumnas.
- Entrevista individual.

-Entrevista cos pais e nais.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - A competencia dixital								
ET.2 - A comunicación audiovisual					X		X	
ET.3 - O fomento do espírito crítico e científico			X					
ET.4 - A educación emocional e en valores	X				X	X		X
ET.5 - A igualdade de xénero		X			X			
ET.6 - A creatividade	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.7 - Educación para a sustentabilidade e o consumo responsable					X			
ET.8 - A comprensión lectora	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.9 - A expresión oral e escrita	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.10 - O emprendemento social e empresarial							X	

	UD 9
ET.1 - A competencia dixital	X
ET.2 - A comunicación audiovisual	
ET.3 - O fomento do espírito crítico e científico	
ET.4 - A educación emocional e en valores	
ET.5 - A igualdade de xénero	
ET.6 - A creatividade	X
ET.7 - Educación para a sustentabilidade e o consumo responsable	
ET.8 - A comprensión lectora	X

	UD 9
ET.9 - A expresión oral e escrita	X
ET.10 - O emprendemento social e empresarial	

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
O escritor e a súa obra	Trátase dunha visita dun escritor ou escritora ao noso CPI. A rapazada participará nun obradoiro/charla dunha escritora ou escritor que teña un do libro que leramos, ben nos club de lectura, ben na listaxe de libros da materia.	X	X	X
Os xenerais da Ulla:	Participación e asistencia ás regueifas dos xenerais do Ulla se o concello as organiza nas xornadas previas ás vacacións de entroido.		X	
Visita literaria a Compostela	O alumnado participará nunha visita guiada pola cidade de Santiago, onde descubriremos, non só aspectos históricos, senón que faremos un percorrido literario.	X	X	X
Visita cultural a Compostela	O alumnado participará nunha visita a unha exposición ou asistirá a unha obra de teatro na cidade de Santiago.			X
As nosas letras	Participación nas actividades que o noso EDL Movealingua faga en relación á figura de Luísa Villalta, a quen se dedican as Letras Galegas de 2023.			X

Observacións:

Participarase en todas as actividades que xordan no centro vinculadas ao "Ano do bosque", que centra este curso académico no noso CPI.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro	
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico	
4.	Despois da avaliación inicial e das distintas avaliacións, fíxose o seguimento do alumnado ao longo do curso.
5.	O alumnado foi informado detalladamente dos criterios, instrumentos de avaliación, cualificación e puntuación establecidos.
9.	Fíxose un seguimento continuo da programación didáctica ao longo do curso e realizáronse as adaptacións necesarias.
15.	Conseguíronse adecuar as unidades didácticas á temporalización indicada na programación.

16.	Mantívose a coherencia entre obxectivos, contidos, criterios de avaliación e niveis de desempeño mínimos.
20 Fixéronse as recuperacións tal e como estaban planificadas.	
Metodoloxía empregada	
6.	As explicacións foron claras, amenas e comprensibles.
7.	Os procedementos, criterios e instrumentos de avaliación utilizados foron os adecuados.
17.	Empregouse unha metodoloxía precisa e variada, con uso de materiais diversos.
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos	
8.	O profesorado mantívose actualizado tanto no que se refire a aspectos didácticos xerais e específicos da súa materia como no ámbito das novas tecnoloxías.
18.	As probas de avaliación foron corrixidas no prazo establecido e entregadas ao alumnado.
Medidas de atención á diversidade	
2.	Demostrouse sensibilidade ante os seus problemas e inquedanzas do alumnado.
3.	Atendeuse a diversidade do alumnado, empregando os protocolos correspondentes.
13.	Estableceuse unha comunicación continuada co alumnado que non podía asistir temporalmente ao centro.
Clima de traballo na aula	
1.	Propiciouse un ambiente acoledor e motivador na aula.
Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais	
11.	Participouse nas actividades do EDL Movealingua e do Equipo de Biblioteca.
12.	Colaborouse cos distintos Clubs de lectura do centro.
14.	Informouse aos titores, departamento de orientación e mesmo equipo directivo daquelas cuestións nas que debían ser oídos.
18.	Informouse con regularidade ás familias.
Outros	
10.	Estableceuse unha comunicación constante con outros departamentos, equipos e grupos de traballo
19.	O alumnado avaliou a práctica docente.

Descrición:

Estes indicadores de logro valoraranse nunha escala de 1 a 4.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

É o noso deber coñecer se conseguimos o que propoñiamos na programación. Para iso elaboramos uns medidores de logro que deberán ir acompañados das correspondentes puntuacións nunha táboa de 1 a 4.

1. Conseguiuse acadar o grao de cumprimento dos obxectivos didácticos propostos e das competencias clave.
2. A secuenciación das UD propostas foi a axeitada
3. Os materiais, recursos didácticos e metodoloxía utilizados foron axeitados.
4. Os criterios de avaliación foron ben aplicados.
5. Os instrumentos de avaliación foron os axeitados.
6. Atendeuse debidamente a diversidade do alumnado.
7. Traballáronse os contidos transversais e realizáronse as actividades complementarias.
9. Realizouse un seguimento regular da PD por parte do departamento e. avaliouese o seu cumprimento.
10. Realizáronse propostas para mellorar e emendar as deficiencias observadas na aplicación da PD.

Os membros do departamento didáctico realizarán a necesaria actualización para poderen elaborar e facer o correspondente seguimento da PD a través da aplicación PROENS.

9. Outros apartados